

Яўген Маліноўскі

ПЭРУСІА: ПСІХАЛОГІА ПРЫСУТНАСЦІ

ББК 86

Мал 18

Маліноўскі Яўген

Парусія: псіхалогія прысутнасці. — Баранавічы : Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны”, 2007. — 260 с., іл.

ББК 86

© Грамадскае аб'яднанне

“Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны” 2007

© Афармленне Уладзімір Гундар

ІНФУСІА ЯДКІЗНАСІІ

Вера, яка не пераходзіць у культуру
не мае плёну.

Ян Павал ІІ

ІІ

II.12. “Духовная война”

“У апошні час сродкі масавай інфармацыі мусіруюць тэрмін “духовная война” – як да гэтага ставіцца?”

А. Еўмашкоў

Нас предало общество ради Вараввы.
Все, кто что думал, о том и сказал.
Правы, не правы – нас ради порядка
На эшафоте палач убивал.
Все, кто беззвучно стоял и смотрел,
Как меч гильотины нам голову резал,
Предали нас за корочку хлеба
Жизнь уходит из мертвых тел.
Жить нам осталось лишь в общей могиле,
Нет у нас венков и крестов,
Вас же – на кухне чайком угостили –
Грейтесь кострами горячих мостов...

Гэты трагічны верш чалавек кхцў Артуру Войціку, які навекі застаўся 19-гадовым студэнтам Баранавіцкага педагагічнага каледжа, загінуўшым на Валохрышча 19 студзеня 1999 г. Ён замёрз у прамым і пераносным сэнсе ў мінулым веку, не зразуметы роднымі і людзьмі. Назіраючы за студэнцкай аўдыторыяй, я міжволі адвакацтва радкі, поўныя самотнага цяжару юнацтва, якое прэгне ды не знаходзіць праўды ані дома, ані ва універсітэцкай аўдыторыі, ані ў сяброўскай суполцы. Таму, калі яны сустракаюцца з “праўдзівым” відовішчам Армагедона на БТ, дык пачынаюць задаваць “лішнія пытанні”, на якія святару альбо вучэбнаму адказваць не лёгка. Супярэчнасці дэмакратычнай і рэлігійнага экстрэмізму звяртаюць маю ўвагу на некаторыя псіхалагічныя асаблівасці нашага грамадства. Як надэляваць у ім свае ўласныя паводзіны, не страціўшы канчаткова надзеі на лепшае жыццё?

Некалькі год таму адна сястра-законніца прасіла мяне пад час Вялікага посту выканаць у тэатральнай мініяцюры ролю Хрыста на Галгофе. Кіруючыся правілам “Ні ад чаго не адмаў-

ліцца і ні на што не напрошвацца”, я вагаўся адносна перспектывы апынуцца амаль голым перад шматлюдным сходам. Але ўласнае сумленне выкрывала: “Ці ж Ісусу было меней сорамна?” Таму, ужо пагадзіўшыся з гэтай прапановай, я ўсё ж маліўся, каб “гэтая чапа мінула мяне”. Урэшце быў знойдзены больш здольны акцёр, а я набыў яшчэ адзін псіхалагічны досвед мажлівасці пазбегнуць адкрыцця пачуццяў на публіку. Вядома, што справа адкрыцця носіць духоўны характар і не трывае ніякай дэманстрацыі – тэатральнай, тэлевізійнай. Дарэчы, так здарылася, што, пасля рэканструкцыі дома, наша капліца была перанесена з аднаго пакоя ў іншы. Дык вось тэлевізар, які быў “вероломно вярнуўся” былы чырвоны кут, затрашчаў ды задыміўся на месцы прызначаным раней для ікон. Такі вось тэлевізійны “армагедон” пахвіснуў маё іранічнае стаўленне да тэрміну “намоленне месца” як маючае дачыненне да адкрыцця прыродазнаўства.

У жахлівым стане бязвер’я, бязмоўя моладзь не можа арабіць выбар, таму мусіць прыстасоўвацца да гаспадара становішча. Таму так па-сучаснаму гучаць радкі загінуўшага ад недавер’я юнака-паэта. Трапіўшы пад ліхую “гільяціну” гэтага свету, Артур не паспеў даведацца пра праўду, па якой “Няма ён ніякай асуды тым, хто ў Ісусе Хрысце жыве не паводле плоти, а паводле духу” [Рым 8, 4].

Эсхаталагічная лаячка, пры якой угадваецца палітычная барацьба, прываблівае і патхняе музы як формы цывілізаванай свядомасці альбо “клекотыўнага бессвядомага” (К. Юнг). Так, у чарнасоценнай тэлевізійнай стужцы рэжысёра Азаронка “Духовная война” нахабная рэабілітацыя Сталіна ці амаль легітымнае далучэнне да князя гэтага свету як да “права быць с Хрыстом”, ды яшчэ на фоне падсловай песенькі сіплай спявачкі, выглядае абразай не толькі хрысціянскай годнасці, але і элементарнага эстэтычнага гусю. Славутыя карыкатуры на прарока Магамета, якімі так заўзятая абураецца мусульманскі свет, цягнуць у пархунатні з гэтай тэлевізійнай хімерай. Можна, відавочна, выклічыць “скрыню”, але не грамадства, якое абыякава ўспрымае абразы на Хрыста. Я вымушаны аб гэтым казаць, бо не толькі мусульмане, але “І мы веруем, таму і гаворым” [2 Кар 4, 13]. Адрашэнне ж нашага Армагедону ад мусульманскага джыхаду ў тым, што ўкрыжаваны за нас Ісус Хрыстос адмаўляецца ад усякага гвалту ў сваю абарону: “Усякі грэх і блюзнерства даруюцца

людзям; калі хто скажа слова на Сына Чалавечага, даруецца яму, а калі хто скажа на Духа Святога, не даруецца яму а ні ў гэтым веку, а ні ў будучым” [Мц 12, 32].

Псіхалагічны сэнс Армагедону як апошняга змагання блюзнера з Агніцам у тым, што “Таямніца беззаконня ўжо ў дзеянні з усякім няправедным ашуканствам тых, што не прынялі любові ісціны дзеля свайго збаўлення. І за гэта пашле ім Бог дэяння аблуды, так што яны будуць верыць хлусні” [2 Фес 2, 11]. Калі беззаконнік і блуднік яшчэ не паказаўся ў сваім сапраўдным абліччы, дык гэта таму, што “нешта” ці “нешта” яго “утрымлівае” [2 Фес 2, 7], загадкавы намёк, аб якім апостал не выказаўся больш ясна. Зразумела толькі тое, што кожны чалавек пры судзе Ягве (“Ёсць, Каторы ёсць”) зробіць свой канчатковы выбар: у бок свабоды як пячаткі праведніка альбо ў бок зневажання як кляйма сатаны [Адкр 7, 3]. У адрэштнім сваім выбары чалавек вольны адкінуць як першую, так і другую прапанову: **“Все, кто что думал, о том и сказал”**.

“Пазнаеце праўду, і праўда зробіць вас свабоднымі” [Ян 8, 32]. Тыя, што прынялі пячатку свабоды, знаходзяцца па за межамі блізірна-рытуальнай веры са стараннем дагаджаць жывым і памерлым, бо спрычыніліся “служыць шчыра, не як людзям, а як Госпаду, Які не зважае на асобы” [Эф 6, 9]. Наш Армагедон “Не супраць крыві і плоти, а супраць начальстваў, супраць уладаў, супраць светлых і праўцаў цемры свету гэтага, супраць духаў злосці па нябеснай” [Эф 6, 12].

Князь гэтага свету “клапоціцца” аб сваіх “падданных”, што сваім маўчаннем падтрымліваюць яго хлусню. А каб сьведомасць не варушыла маўклівае сумленне, “подданные” па-начотніцку трываюць у працэс “О богохранимемй стране нашей, властех и воинстве ея, да тихое и безмолвное житие поживем во всяком благочестии и чистоте”.

Воспачаў так настойліва сёння гучыць пакліканне прарока Іллі, які кога азначае “Суд Божы”: “Доўга вы яшчэ будзеце кульгаць на абодва калены вашы? Калі Госпад Бог ёсць Бог, то чаму не ходзіце за ім? Калі ж Ваал ёсць бог ваш, то хадзіце з ім. Народ маўчаў, бо сумленнем быў выкрываем у сваёй аблудзе” [3 Цар 18, 29]. Так, калі народ маўчыць, мера асабістага выбару прысуду людзей альбо суда Божага заўжды будзе суправаджаць лёс хрысціянiна.

